

УДК 811
К93

Схвалено для використання у загальноосвітніх навчальних закладах комісіями з української мови та української літератури Науково-методичної ради з питань освіти Міністерства освіти і науки України (лист ІМЗО від 31 січня 2018 р. №22.1/12-Г-58)

Куриліна О. В.

К93 Українська мова та література. Збірник завдань у тестовій формі. 20 варіантів у форматі ЗНО та ДПА / О. В. Куриліна, Г. І. Земляна. – Кам'янець-Подільський : ФОП Сисин О. В., 2020. – 216 с.

ISBN 978-617-539-320-8.

Матеріал збірника укладено відповідно до вимог чинних навчальних програм для закладів загальної середньої освіти з української мови та літератури, затверджених Міністерством освіти і науки України.

Посібник містить 20 комплексних варіантів завдань у форматі ЗНО та ДПА. Спочатку представлені завдання з української мови, далі – завдання з української літератури, а завершує комплекс відкрите завдання з розгорнутою відповіддю.

Для учнів шкіл, ліцеїв, гімназій та абітурієнтів, студентів вищих навчальних закладів.

УДК 811

ПЕРЕДМОВА

Зовнішнє незалежне оцінювання – складне випробування, яке потрібно пройти як одинадцятикласникам, так і випускникам попередніх років, аби вступити до вищих навчальних закладів.

Пропонований посібник допоможе випускникові чи абітурієнтові самостійно або за допомогою викладача поповнити чи вдосконалити набуті знання з української мови та літератури, а також психологічно підготуватися до тестування. У збірнику представлено зразки завдань у тестовій формі з усіх розділів української мови та літератури, що включені до **програми зовнішнього незалежного оцінювання** (див. сайт Українського центру оцінювання якості освіти: www.testportal.com.ua або Міністерства освіти і науки України: www.mon.gov.ua).

Посібник містить 20 комплексних варіантів завдань у тестовій формі такого ж формату, як і на зовнішньому незалежному оцінюванні.

Кожний варіант містить 58 завдань і має **три частини**.

Частина перша складається з 33 завдань з української мови:

- завдання № 1–23 з вибором однієї правильної відповіді, до кожного з яких пропонується чотири або п'ять варіантів відповідей, серед яких лише один правильний;
- завдання № 24–28 на встановлення відповідності, виконуючи які треба встановити відповідність інформації, позначеної цифрами (ліворуч) та буквами (праворуч);
- завдання № 29–33 з вибором однієї правильної відповіді на інтерпретацію прочитаного тексту.

Частина друга складається з 24 завдань з української літератури:

- завдання № 34–53 з вибором однієї правильної відповіді;
- завдання № 54–57 на встановлення відповідності.

Частина третя – відкрите завдання № 58 з розгорнутою відповіддю, яке передбачає створення власного аргументованого висловлення-роздуму на запропоновану тему.

Перевірити правильність виконання завдань допоможе алгоритм відповідей наприкінці посібника.

Правильно або частково правильно виконане завдання оцінюється таким чином:

- з вибором однієї правильної відповіді – 0–1 тестовий бал;
- на встановлення відповідності – 0–1–2–3–4 тестових бали;
- з розгорнутою відповіддю – 0–24 тестових бали.

Максимальна кількість балів, яку можна набрати, виконавши всі завдання правильно, – 104 тестових бали.

Для успішного виконання завдань систематично повторюйте правила з української мови, читайте тексти творів художньої літератури й відомості з теорії літератури.

Автори посібника сподіваються, що збірник допоможе успішно підготуватися до зовнішнього незалежного оцінювання.

ВАРІАНТ 1

Частина 1

УКРАЇНСЬКА МОВА

Завдання 1–10 мають по чотири варіанти відповідей, з яких лише **ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ**.

1. Фразеологічний зворот ужито в реченні
А У цей час дерево у вогнищі розпалилося, з нього з тріском посипалися в усі боки іскри.
Б Достала відьма каганець, піднесла до kota, тернула проти шерсті, так іскри з нього і посипалися.
В Пряме влучання снаряда – і тільки іскри посипалися!
Г Не втримався хлопець, зірвався донизу – аж іскри із очей посипалися.
А	Б	В	Г
2. Третій склад треба наголосити в слові
А гуртожиток
Б симетрія
В яловичина
Г феномен
А	Б	В	Г
3. Неправильно дібрано іншомовний відповідник у рядку
А продажність – корупція
Б лаштунки – обладнання
В обмін – бартер
Г лінгвістика – мовознавство
А	Б	В	Г
4. Складним є речення
А Не минає мене листопад, нагортає на серце зажуру.
Б Клин на південь летить, ще до вирію вистачить сили.
В Мої милі чорнобривці, щирі, добрі українці, зичу щастя вам, любові, чорнобривці чорноброві.
Г Прощаються з літом ліси, верхів'ям гудуть і гудуть.
А	Б	В	Г
5. Чергування голосних відбувається в усіх наведених випадках, **ОКРІМ**
А сіль – с...льовий
Б перемогти – перем...гати
В женити – ж...натий
Г оберігати – обер..г
А	Б	В	Г
6. Літеру **И** треба писати в обох словах рядка
А пр...тишений, пр...пишний, пр...мудрість
Б пр...тихий, пр...вільний, пр...гірклий
В пр...подобний, пр...стиж, пр...жовкнути
Г пр...в'ялий, пр...старий, пр...морожений
А	Б	В	Г

Прочитайте текст і виконайте завдання 7–10.

(1) У просторій кімнаті з чотирма вікнами стояв посередині стіл, застелений червоним сукном. (2) Сукно було аж рябе від чорних плям з чорнила. (3) На столі були розкидані папери; вони лежали малими і великими купами. (4) Папери були скрізь: і на столі, і на полицях, і, навіть, стіни були обліплені ними. (5) За столом три писарчуки, зігнувшись у дугу, скрипіли перами. (6) На ослонах, **попід** стіною, сиділи чоловіки та жінки, **очікуючи** своєї черги. (7) Старшина, здоровий гарний чоловік, стояв біля стола та все засукував рукави свої защебнутої на гаплики свитки, **неначебто** збирався до якоїсь роботи.

7. Слово **здоровий** (речення 7) **НЕ** можна замінити словом

А дебелий
Б сановитий
В кремезний
Г огрядний

А	Б	В	Г

8. Орфографічну помилку допущено у слові

А посередині
Б попід
В очікуючи
Г неначеб-то

А	Б	В	Г

9. Пунктуаційну помилку допущено в реченні

- А першому
Б третьому
В четвертому
Г сьомому

А	Б	В	Г

10. Уточнювальною обставиною ускладнено речення

- А перше
Б третє
В п'яте
Г шосте

А	Б	В	Г

Завдання 11–23 мають по п'ять варіантів відповідей, з яких лише **ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ**.

11. Граматичну помилку допущено в рядку

- А Під час розмови застосовуйте жест, відчуваючи необхідність у ньому.
Б Не жестикулюйте руками на протязі всієї доповіді.
В Керуйте жестами: жест не повинен відставати від слова.
Г Щоб оволодіти азами жестикулювання, потрібне тривале тренування.
Д Частота жестикуляції залежить передусім від культури поведінки людини.

А	Б	В	Г	Д

12. Підкреслені літери позначають однаковий звук у рядку

- А шепотіти, пошук, кашпо, Вишгород
Б отже, каталог, тротуар, спорт
В екзамен, рюкзак, анекдот, агрус
Г ніжність, стіл, сьогодні, висновок
Д безшовний, зоря, базар, віз

А	Б	В	Г	Д

13. Подвоєння літер відбувається в усіх словах рядка

- А наріч...я, бадьоріст...ю, задоволен...я, міц...ю
Б довголіт...я, зна...я, спросон...я, неоцінен...ий
В підніж...я, вдосконален...ість, суд...я, стат...я
Г узліс...я, натхнен...я, відстан...ю, священ...ик
Д папорот...ю, Ятран...ю, сіл...ю, стат...ей

А	Б	В	Г	Д

14. Відокремленою обставиною можна замінити підрядне речення в рядку

- А Як тільки зійшло сонце, мандрівники вирушили в путь.
Б Треба наполегливо працювати, аби досягти успіхів у спорті.
В Ми були надзвичайно щасливі, коли розв'язали нелегку задачу.
Г Коли зустрів старого друга, той запропонував поїхати на рибалку.
Д Було ще не пізно, коли ми повернулися з лісу додому.

А	Б	В	Г	Д

15. Виділене слово **НЕ** можна замінити поданим у дужках відповідником у реченні

- А З шістнадцяти років людина може нести **кримінальну** (карну) відповідальність.
Б Неподалік берега ми знайшли **лебедине** (лебедаче) гніздо.
В Раптом почулася моя **улюблена** (любима) мелодія.
Г А мені що сказано, те я і **повинен** (зобов'язаний) виконувати.
Д Ніжні співи **мелодійні** (милозвучні) я віддам палким вітрам.

А	Б	В	Г	Д

16. Усі слова треба писати з апострофом у рядку

- А кар...ера, комп...ютер, б...юро, куп...юра
Б бар...ер, прем...ера, п...еса, п...юре
В інтер...ер, мавп...ячий, кур...ер, п...едестал
Г ф...юзеляж, Монтеск...е. об...ект, кап...юшон
Д об...ектив, ар...ергард, ін...екція, кар...еризм

А	Б	В	Г	Д

17. Тире між підметом і присудком обов'язково треба поставити в реченні

- А Погляд у матері ніжний, лагідний.
Б Це не те, що треба.
В Терпіння ключ від заповітної мрії.
Г Слово «осінь» жовте, наче сум.
Д Для дурнів закон не писаний.

А	Б	В	Г	Д

18. Немає закінчення в усіх словах рядка

- А поле, пальто, збіжжя, бароко
Б читаючи, вправно, метро, депо
В аташе, насіння, джентльмен, путь
Г Міссурі, Тбілісі, Одеса, бонна
Д леді, лебеді, брід, Осло

А	Б	В	Г	Д

19. Прочитайте речення.

Мої думки (1) печальні (2) наче (3) клоуни (4) що (5) сміючись (6) розмазують сльозу.

Коми треба поставити на місці цифр рядка

А 1, 2, 3, 6

Б 2, 3, 4, 5

В 1, 2, 4, 6

Г 2, 4, 5, 6

Д 2, 3, 4, 6

А	Б	В	Г	Д

20. Підмет виражено інфінітивом в реченні

А Перекладати Шекспіра – потрібне щастя: щастя відкриття, щастя творення і щастя душевного та духовного збагачення.

Б Є така професія – захищати людей.

В Нікому ще не вдалося повернути втраченого часу.

Г Учимося добиратись до схованих істин, печерою йти в незнану історію.

Д Не можна бути справжнім математиком, якщо ти трохи не поет.

А	Б	В	Г	Д

21. Через дефіс треба писати всі прикметники в рядку

А криваво/червоний, південно/західний, народно/пісенний

Б світло/рожевий, світло/чубий, народно/визвольний

В м'ясо/молочний, гірко/солоний, сніжно/білий

Г біло/сніжний, кисло/молочний, південно/український

Д всесвітньо/історичний, всесвітньо/відомий, тьмяно/сталевий

А	Б	В	Г	Д

22. Простий присудок є в реченні

А Надворі стало зовсім холодно.

Б Небо на обрії стало червоним.

В Ми стали кликати на допомогу.

Г Усі стали збиратися в дорогу.

Д Чи не стали б ви ближче?

А	Б	В	Г	Д

23. Помилку у формі звертання допущено в рядку

А І раптом чую: «Орлику! Чураю!»

Б Долю моя, долю! Де тебе шукати?

В Краю мій рідний, зневажений краю!

Г Меласю! Рідна! Зірньо моя!

Д Мати уроди, красо світова, де ти береш такі пишні барви?

А	Б	В	Г	Д

Завдання 24–28 передбачають установа відповідності. До кожного рядка, позначеного ЦИФРОЮ, доберіть відповідник, позначений БУКВОЮ, і зробіть позначки в таблицях відповідностей на перетині відповідних колонок і рядків.

24. Доберіть синоніми до фразеологізмів.

Фразеологізм

1 топтати ряст

2 узяти втямки

3 ставити на карту

4 повісити усіх собак

Синонім

А обмовляти

Б зрозуміти

В жити

Г вигравати

Д ризикувати

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

25. З'ясуйте, яким членом речення є виділене слово.

Член речення

1 частина простого присудка

2 частина іменного складеного присудка

3 частина дієслівного складеного присудка

4 обставина

Приклад

А Іде гроза дзвінка і кучерява садам замлілі руки **цілувать**.

Б А він порадив **сісти** й слухать, тримати насторожі вуха.

В І вся природа **схожа** на циганку – вродливу, темнооку, напівголу.

Г Я в сірі будні буду **бити**, як в бубни.

Д Перехотілось людям **говорить**.

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

26. Доберіть приклад до кожного випадку вживання тире.

Випадок уживання тире

1 між підметом і присудком

2 перед узагальнювальним словом

3 при відокремленому означенні

4 між частинами безсполучникового речення

Приклад

А Бути при тобі – щастя для мене.

Б Один-єдиний дотик абсолютного – моя душа відкрилась, як Сезам.

В Одна поразка – і пропало все.

Г Гори, дерева, хмари – усе таке неземне!

Д І день зрадів – ясний, погожий, теплий.

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

ЗМІСТ

Варіант 1.....	4
Варіант 2.....	13
Варіант 3.....	23
Варіант 4.....	33
Варіант 5.....	43
Варіант 6.....	53
Варіант 7.....	63
Варіант 8.....	73
Варіант 9.....	83
Варіант 10.....	93
Варіант 11.....	103
Варіант 12.....	113
Варіант 13.....	124
Варіант 14.....	135
Варіант 15.....	145
Варіант 16.....	155
Варіант 17.....	165
Варіант 18.....	176
Варіант 19.....	186
Варіант 20.....	196
Відповіді.....	206